

Kodanikuühiskond kui Eestit ühendav idee?
Mall Hellam
MÜ'06

Meie aja üheks tähelepanuväärsemaks tendentsiks on liikumine institutsioonide demokraatialt kodanike demokraatia suunas. Üha enam sõltub hästi toimiv demokraatia tugevast kodanikuühiskonnast, mille eksistentsi loomulikuks osaks ja tingimuseks on kolmas ehk kodanikuühenduste sektor, mis on demokraatia arengule sama oluline kui mitmeparteisüsteem või vaba ajakirjandus. Me näeme, et hariduse ja tervishoiu sfääris, aga ka sotsiaalalal, kus prioriteetideks on võitlus vaesuse, tööpuuduse ja kuritegevuse vastu ning narkootikumide kasutamise piiramine, on edu saavutamine tõenäolisem aktiivse kodanikuosalusega ühiskondades.

Ka Eestis näeme seda, et üksnes majandusedu ei taga ühiskonna jätkusuutlikku toimimist. Tugeva majanduskasvu taustal jätkub Eesti ühiskonna kihistumine, langeb usaldus valitsejate suhtes, tervishoiusüsteem logiseb kõigist tappidest, nimetamata siinjuures muid hädasid.

Kui 90-ndate aastate algul iseseisvus Eesti suuresti tänu kodanikualgatuslikele liikumistele, siis täna on loiuvõitu kodanikuaktiivsus saamas Eesti ühiskonna suurimaks probleemiks. Meil on proportsionaalselt palju vähem kodanikuühendusi kui teistes riikides ja kolmanda sektori mõju ühiskonnale on nõrk. Sellises olukorras tehakse ebakvaliteetseid otsuseid, mis on vastuolus ühiskonna ootustega või on sellele lausa vaenulikud.

Palju on kritiseeritud seda, et Eesti riigil tervikuna puudub pärast Euroopa Liitu ning NATO-sse pääsemist Suur Eesmärk. Kas Eesti avalik võim ning avalikkus tunnetab seda kasu ja neid väärtusi, mida kodanikuühendused annavad Eesti ühiskonna konsolideerimisse? Kas kodanikuühendused suudavad oma sõnumit kuuldavaks teha ja olukorda parandada?